

HRVATSKA POLJOPRIVREDNA AGENCIJA

**NACIONALNI SUSTAV I UPUTE ZA IDENTIFIKACIJU I
REGISTRACIJU KOPITARA U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Nakladnik:

HRVATSKA POLJOPRIVREDNA AGENCIJA
Križevačka Poljana 185, p.p. 160, 48260 Križevci
www.hpa.hr
hpa@hpa.hr

Za nakladnika:

Dr. sc. Zdravko Barać

Autori:

Dr. sc. Nidal Korabi
Davorin Pranić, dipl. ing.
Nives Božić, dipl. ing.
Željka Fatović, dipl. ing.

Tisak:

ZEBRA, Gundulićeva 42, 32100 VINKOVCI

Naklada:

100 primjeraka

ISSN 1848-9737

KAZALO

Identifikacija i registracija kopitara u Republici Hrvatskoj	5
Označavanje kopitara u Republici Hrvatskoj	5
Upotreba transpondera u označavanju životinja	5
Način i položaj implantacije transpondera	6
Identifikacijski dokument kopitara (ID)	7
Izdavanje identifikacijskog dokumenta kopitara	8
Odjeljci Identifikacijskog dokumenta kopitara	8
Provjera istovjetnosti identiteta kopitara i Identifikacijskog dokumenta	10
Potvrđivanje identiteta temeljem očitavanja samoočitavajućih pasivnih naprava s radiofrekvencijom (transpondera)	10
Potvrđivanje identiteta temeljem usporedbe s dijagramskim i tekstualnim opisom kopitara	10
Popunjavanje odjeljaka namijenjenih identifikaciji u Identifikacijskom dokumentu	11
Upute za popunjavanje dijagramskog i tekstualnog (narativnog) opisa kopitara	11
Regije tijela kopitara	12
Način ucrtavanja dijagramskog opisa kopitara	14
Ucrtavanje oznaka priborom crvene boje	14
Ucrtavanje oznaka priborom crne boje	14
Ucrtavanja bijelih oznaka	15
Bijele oznake na glavi	15
Bijele oznake na nogama	16
Ucrtavanje tamnih oznaka	16
Ucrtavanje ostalih oznaka na tijelu kopitara	17
Transponder, alternativne metode označavanja	17
Zvrkovi dlake	17
Ostale oznake	18
Terminologija koja se upotrebljava pri izradi tekstualnih opisa kopitara	19
Morfološka obilježja na tijelu kopitara	20
Opis boje dlake u konja	20
Opis boje dlake u magaraca	21

Opis bijelih oznaka na glavi, ekstremitetima i trupu kopitara	22
Opis bijelih oznaka na glavi	22
Opis bijelih oznaka na ekstremitetima	22
Primjeri opisivanja morfoloških obilježja u konja	23
Obilježja na glavi	23
Obilježja na ekstremitetima	25
Primjeri opisivanja morfoloških obilježja u magaraca	27
Obilježja na glavi	27
Obilježja na ekstremitetima i trupu	28
Primjeri opisivanja morfoloških obilježja konja i popunjavanje dijagramskog i tekstualnog opisa u Identifikacijskom dokumentu kopitara	29
Primjeri opisivanja morfoloških obilježja magaraca i popunjavanje dijagramskog i tekstualnog opisa u Identifikacijskom dokumentu kopitara	34
Literatura	36

IDENTIFIKACIJA I REGISTRACIJA KOPITARA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Identifikacija, označavanje i registracija kopitara u Republici Hrvatskoj provodi se sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara.

Do 2008. godine kopitari u Republici Hrvatskoj označavani su, uz osnovno ili primarno označavanje (dijagramski opis) i dodatnom ili sekundarnom metodom označavanja – vrućim paljenim žigom na lijevom odnosno desnom butu i/ili lijevom sedlištu. Pasmine konja engleski punokrvnjak, arapski punokrvnjak i hrvatski kasač označavale su se samo osnovnim načinom označavanja, tj. dijagramskim opisom.

Stupanjem na snagu Pravilnika o identifikaciji i registraciji kopitara, kao obvezno označavanje kopitara uvedena je implantacija transpondera (mikročipa). Navedena metoda je vrlo pouzdana i jednostavna, a u pravne propise Republike Hrvatske uvedena je preuzimanjem odredbi posljednje regulative Europske unije (EC 504/2008). Pravilnikom o identifikaciji i registraciji kopitara propisano je da svi kopitari rođeni u i nakon 2010. godine, prilikom prve identifikacije moraju biti obvezno označeni implantacijom transpondera.

Označavanje kopitara u Republici Hrvatskoj

Označavanje kopitara u Republici Hrvatskoj sastoji se od:

- obveznog označavanja koje obuhvaća implantaciju transpondera i dijagramskog opisa vanjštine,
- dodatnog označavanja koje obuhvaća fizičko označavanje vrućim žigom sukladno uzgojnom programu. Metode poput označavanja vrućim paljenim žigom, hladnim žigom, tetoviranje, registracija DNK tipa i dr., a koje svojom primjenom garantiraju da kao takve, ili u kombinaciji s drugim omogućuju da se identitet životinje može nedvojbeno potvrditi, nazivaju se **alternativnim metodama označavanja**.

Upotreba transpondera u označavanju životinja

Označavanje životinja transponderom (mikročipom) u svijetu je započelo početkom 1980-ih godina (ESWG, 2008). Obzirom na dugogodišnju primjenu ove metode označavanja, dosadašnji rezultati ukazuju kako transponder ne uzrokuje nikakve biološke reakcije ili promjene u ponašanju, te da su praktični i dugotrajni. Njihovu pouzdanost potvrđuju i statistički podaci koji ukazuju kako implantirani transponder nije moguće očitati u svega 0,5% slučajeva, što je prema iskustvima i usporedbom s alternativnim metodama označavanja prihvatljiv postotak.

Transponder

(izvor: www.avidplc.com/implanterspet-identification-microchips.asp)

Aplikator transpondera i pripadajući set samoljepljivih kodova transpondera

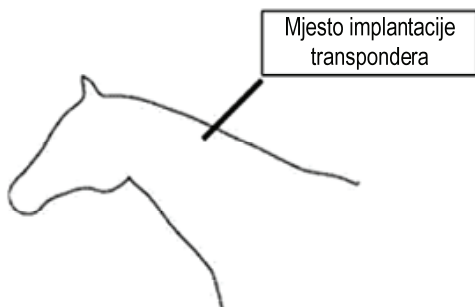

Očitavanje koda transpondera pomoću elektronskog čitača

Način i položaj implantacije transpondera

Implantacija transpondera izvršava se na lijevoj strani vrata kopitara, a transponder se implantira subkutano parenteralno u aseptičnim uvjetima. Kako bi kopitari bili označeni transponderom na identičan način, regulativom Europske unije (EC 504/2008) propisano je da je pravilno mjesto implantacije transpondera sredina vrata kopitara (između glave i grebena) u razini gornje vratne linije (gornja trećina vrata ili područje ligamenta nuchae).

Implantacija transpondera u RH izvršava se transponderima proizvedenim sukladno ISO standardu 11784.

Prikaz pravilnog mjesta implantacije transpondera u kopitara

IDENTIFIKACIJSKI DOKUMENT KOPITARA (ID)

Identifikacijske dokumente za kopitare započele su izdavati pojedine, uglavnom europske zemlje početkom 90-ih godina dvadesetog stoljeća i to najčešće za sportske pasmine konja. Danas u sektoru konjogojstva, Europska unija provodi strategiju identifikacije i kontrole kopitara među državama članicama u cilju osiguravanja zdravlja ljudi i životinja. Razlog tome je odluka da svaka životinja koja može završiti u lancu prehrane ljudi mora biti identificirana na jedinstveni način u cilju registracije svih veterinarsko medicinskih proizvoda kojima je tretiran kopitar ili koji su bili sastavni dio krmiva (DEFRA, 2008).

Identifikacijski dokument (ID) je trajna isprava za identifikaciju kopitara koja prati kopitare, a koristi se za utvrđivanje njihova identiteta zbog:

- provedbe selekcije, praćenja rodoslovlja i reprodukcije, te drugih stručnih poslova u uzgoju kopitara,
- sudjelovanja na konjičkim priredbama i natjecanjima,
- utvrđivanja sljedivosti kopitara u uzgoju i prometu,
- osiguranja i kontrole zdravlja ljudi i životinja,
- provedbe poljoprivredne politike.

ID se nalazi kod posjednika kopitara, a u trajnom je vlasništvu izdavatelja, prati kopitara u prometu ili putovanju i na raspolaganju je ovlaštenoj osobi zbog provođenja uzgojnih ili zdravstvenih mjera, odnosno inspekcijskih ili upravnih nadzora.

Sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara (NN 123/09) obvezno se izdaje za sve kopitare rođene u Republici Hrvatskoj.

The image shows a sample of the 'IDENTIFIKACIJSKI DOKUMENT KOPITARA' (Identification Document for Equidae) form. The form is white with a red border and contains the following fields and text:

- IDENTIFIKACIJSKI DOKUMENT KOPITARA**
IDENTIFICATION DOCUMENT FOR EQUIDAE
DOCUMENT D'IDENTIFICATION POUR LES EQUIDES
- HPA**
HRVATSKA POLJOPRIVREDNA AGENCIJA
- Jedinstveni životni broj kopitara / UELN / No. d'identification**
[Empty field]
- Ime konja / Name of horse / Nom du cheval**
[Empty field]
- FEI broj / FEI No. / No. FEI**
FEI ime / FEI name / FEI-nom
[Empty field]
- FEI**
Datum izdavanja / Date of issue / Date d'émission
[Empty field]
- Broj identifikacijskog dokumenta / Passport No. / Passeport No.**
[Empty field]
- Datum izdavanja / Date of issue / Date d'émission**
[Empty field]
- Broj identifikacijskog dokumenta / Passport No. / Passeport No.**
[Empty field]
- HRVATSKA POLJOPRIVREDNA AGENCIJA**
Poljana Križevačka 185, 48260 Križevci
Republika Hrvatska

Identifikacijski dokument kopitara

Izdavanje Identifikacijskog dokumenta kopitara

ID se izdaje nakon podnošenja *Zahtjeva za izdavanje ID-a* i utvrđenog identiteta kopitara, a vlasnik kopitara dužan je podnijeti isti najkasnije do 120 dana od datuma rođenja kopitara. Izdavalatelj izdaje ID u roku od 60 dana od dana utvrđenog označavanja kopitara, te ga dostavlja vlasniku grla neposredno ili putem ovlaštene uzgojne organizacije.

Pri podnošenju zahtjeva, vlasnik kopitara obavezan je dati izjavu o namjeni kopitara - da li će kopitar biti namijenjen klanju radi ljudske potrošnje ili neće. Navedenu izjavu odgovorna osoba izdavalatelja ili ovlaštene uzgojne organizacije, upisuje i ovjerava u Odjeljak IX ID-a, a koja kasnije služi ovlaštenim veterinarima kao uputa za daljnje liječenje ili otpremu životinje u ovlaštenu klaonicu. Vjerodostojnost izjave vlasnik potvrđuje vlastoručnim potpisom, a odgovorna osoba vlastoručnim potpisom i pečatom.

Odjelci Identifikacijskog dokumenta kopitara

1. Odjelci I i II – Identifikacija

Identifikacijski broj jasno ukazuje na identitet kopitara i izdavalatelja, te je kompatibilan s UELN sustavom. U slučaju registriranih kopitara, ID sadrži uzgojnu potvrdu o podrijetlu i referencu matične knjige u koju je životinja uvedena u skladu s pravilima ovlaštene uzgojne organizacije koja vodi navedenu matičnu knjigu.

2. Odjeljak III – Vlasnik

Ime vlasnika mora biti navedeno u ID-u, a svaka promjena vlasništva obvezno se ažurira u navedenom odjeljku sa svim traženim podacima.

3. Odjeljak IV – Vođenje evidencije o provjeri identiteta

Kada god to zahtijevaju propisi, ovlaštena tijela moraju u ID navesti sve provjere temeljene na identitetu kopitara.

4. Odjelci V i VI – Vođenje evidencije o cijepljenju

Sva cijepljenja moraju se navesti u putovnicu u Odjeljku V (samo influenza kopitara) i Odjeljku VI (sva ostala cijepljenja). Podaci o cijepljenju mogu biti u obliku naljepnice.

5. Odjeljak VII – Laboratorijsko dijagnostičke pretrage

U ID se moraju navesti svi nalazi pretraga provedenih u cilju otkrivanja zaraznih bolesti.

6. Odjeljak VIII – Valjanost dokumenta radi prometa životinja

Poništenje/obnova valjanosti dokumenta u skladu s člankom 4., stavkom 4. Pravilnika o veterinarskim uvjetima za premještanje kopitara ili uvoza iz trećih zemalja i popis zaraznih bolesti podložnih obveznom prijavljivanju.

7. Odjeljak IX – Uporaba veterinarsko-medicinskih proizvoda

Dijelovi I i II ili Dio III ovog Odjeljka moraju se ispravno popuniti u skladu s uputama izloženim u tom odjeljku.

8. Odjeljak X – Potvrda o zdravstvenom stanju

Ovlašteni veterinar svojim imenom i prezimenom, potpisom i pečatom potvrđuje valjanost zdravstvene svjedodžbe za životinju sukladno posebnim propisima koji utvrđuju izdavanje zdravstvene svjedodžbe za kopitare.

9. Odjeljak XI – Pretraga na zabranjene farmakološke pripravke (doping kontrola)

Ovlašteni veterinar svojim punim imenom i prezimenom, potpisom i pečatom potvrđuje rezultate svakog ispitivanja na zabranjene farmakološke pripravke provedene u ovlaštenom laboratoriju.

10. Odjeljak XII – Upis u matičnu knjigu

Izdavatelj ili uzgojna organizacija potvrđuje upis kopitara u matičnu knjigu.

11. Odjeljak XIII – Uzgojni podaci

Izdavatelj ili uzgojna organizacija potvrđuje rezultate performance i progenog testa kopitara.

12. Odjeljak XIV – Podaci o natjecanju kopitara

Nadležna sportska organizacija potvrđuje postignute rezultate u sportskim natjecanjima kopitara.

13. Odjeljak XV – Ovjera za putovanja sportskih konja od strane nadležne sportske organizacije

Priznata sportska organizacija potvrđuje dopušten nastup kopitara na stranim natjecanjima.

14. Odjeljak XVI – Izvoz kopitara

Izdavatelj potvrđuje trajni izvoz kopitara ovjerom export certifikata.

15. Odjeljak XVII – Carinske potvrde

Carinska uprava potvrđuje uvoz kopitara.

16. Odjeljak XVIII – Upis u registar nacionalnih sportskih organizacija

Nadležne nacionalne sportske organizacije potvrđuju upis kopitara u registar iste organizacije.

17. Odjeljak XIX – Službena zabilježka o klanju, uginuću ili nestanku kopitara

Upisuju se službene zabilježke o klanju, uginuću, eutanaziji ili nestanku kopitara.

PROVJERA ISTOVJETNOSTI IDENTITETA KOPITARA I IDENTIFIKACIJSKOG DOKUMENTA

Prilikom svake identifikacije kopitara u bilo koju uzgojnu, natjecateljsku, veterinarsko-medicinsku ili koju drugu svrhu, ovlaštena osoba obvezna je uvjeriti se u istovjetnost identiteta kopitara i ID-a.

Potvrđivanje identiteta provodi se na dvije razine koje nisu međusobno isključujuće:

1. temeljem registracije samoočitavajućih pasivnih naprava s radiofrekvencijom (transponder),
2. temeljem usporedbe s dijagramskim opisom kopitara, ostalim morfološkim obilježjima na kopitaru i primijenjenim alternativnim metodama označavanja (ukoliko postoje).

Potvrđivanje identiteta temeljem očitavanja samoočitavajućih pasivnih naprava s radiofrekvencijom (transpondera)

Potvrđivanje identiteta kopitara ovom metodom temelji se na očitavanju koda transpondera. U Republici Hrvatskoj se kao i u ostalim regijama Europe koriste transponderi koji udovoljavaju europskom ISO 11784 standardu koja primjenjuje HDX i FDX-B tehnologiju, a može se očitati napravom koja je kompatibilna s navedenim standardom na udaljenosti od 12 cm.

Potvrđivanje identiteta temeljem usporedbe s dijagramskim i tekstualnim opisom kopitara

Potvrđivanje identiteta kopitara ovom metodom temelji se na uspoređivanju morfoloških obilježja na kopitaru (boja dlake, bijele oznake na glavi i nogama, prirodene i stečene oznake na tijelu i dr.) i trajnih alternativnih metoda označavanja (vrući i hladni žig, tetovirana gornja usna i sl.) s dijagramskim i tekstualnim opisom, te ostalim identifikacijskim podacima upisanim u ID-u kopitara.

U slučaju da grlo nije označavano implantacijom transpondera, kao ni alternativnim metodama, te pritom nema nikakvih bijelih oznaka na tijelu, identifikacija se provodi usporedbom položaja i veličine zvrkova na tijelu. U slučaju potrebe, potvrđivanje identiteta moguće je potvrditi i usporedbom oblika rudimenata (bradavki) na nogama životinje s onima naznačenim u Identifikacijskom dokumentu.

Korištenje obje metode potvrđivanja identiteta (očitanjem transpondera i usporedbom s dijagramskim opisom) osigurava se vjerodostojnost identifikacije, ali i točnost podataka navedenih u ID-u. Primjenjivanje obaju metoda preporučljivo je i potrebno iz slijedećih razloga:

1. postoji vjerojatnost da kod transpondera nije moguće očitati,
2. pojavile su se nove oznake na tijelu kopitara koje su značajne za identifikaciju istog i koje je potrebno ažurirati u ID,
3. dijagramski opis ili kod transpondera ne slaže se s onim naznačenim u ID-u.

U gore navedenim slučajevima potrebno je izvijestiti ovlašteni registar kojem grlo pripada, koji će o utvrđenim činjenicama obavijestiti izdavatelja. Izmjene i ispravke bilo kakvih podataka vezanih za identifikaciju i genealogiju grla u ID imaju samo ovlaštene osobe izdavatelja.

POPUNJAVANJE ODJELJAKA NAMJENJENIH IDENTIFIKACIJI U IDENTIFIKACIJSKOM DOKUMENTU

Prije izrade dijagramskog opisa obvezno je utvrditi identitet grla temeljem uzgojne dokumentacije izdavatelja ili ovlaštene uzgojne organizacije. Nakon identifikacijskog pregleda i izrađenog Zapisnika o identifikacijskom pregledu kopitara, grlo se obvezno označava implantacijom transpondera, te ovisno o registru kojemu pripada i alternativnom metodom označavanja (vrući paljeni žig).

Zapisnik o identifikacijskom pregledu kopitara sadrži sve osnovne podatke nužne za pravilnu registraciju kopitara (ime grla, jedinstveni životni broj-UELN, pasmina, spol, datum i mjesto rođenja, boja, porijeklo, uzgajivač, vlasnik, dijagramski i tekstualni opis, kod transpondera, alternativne metode označavanja, simbol žiga/ova, izjavu o namjeni kopitara).

UPUTE ZA POPUNJAVANJE DIJAGRAMSKOG I TEKSTUALNOG (NARATIVNOG) OPISA KOPITARA

Dijagramski opis kopitara predstavlja skicirani prikaz morfoloških oznaka kopitara, koji omogućava nedvojbenu identifikaciju, naročito u slučaju nemogućnosti očitavanja koda transpondera ili drugih trajnih identifikacijskih oznaka na tijelu (žigovi i sl.).

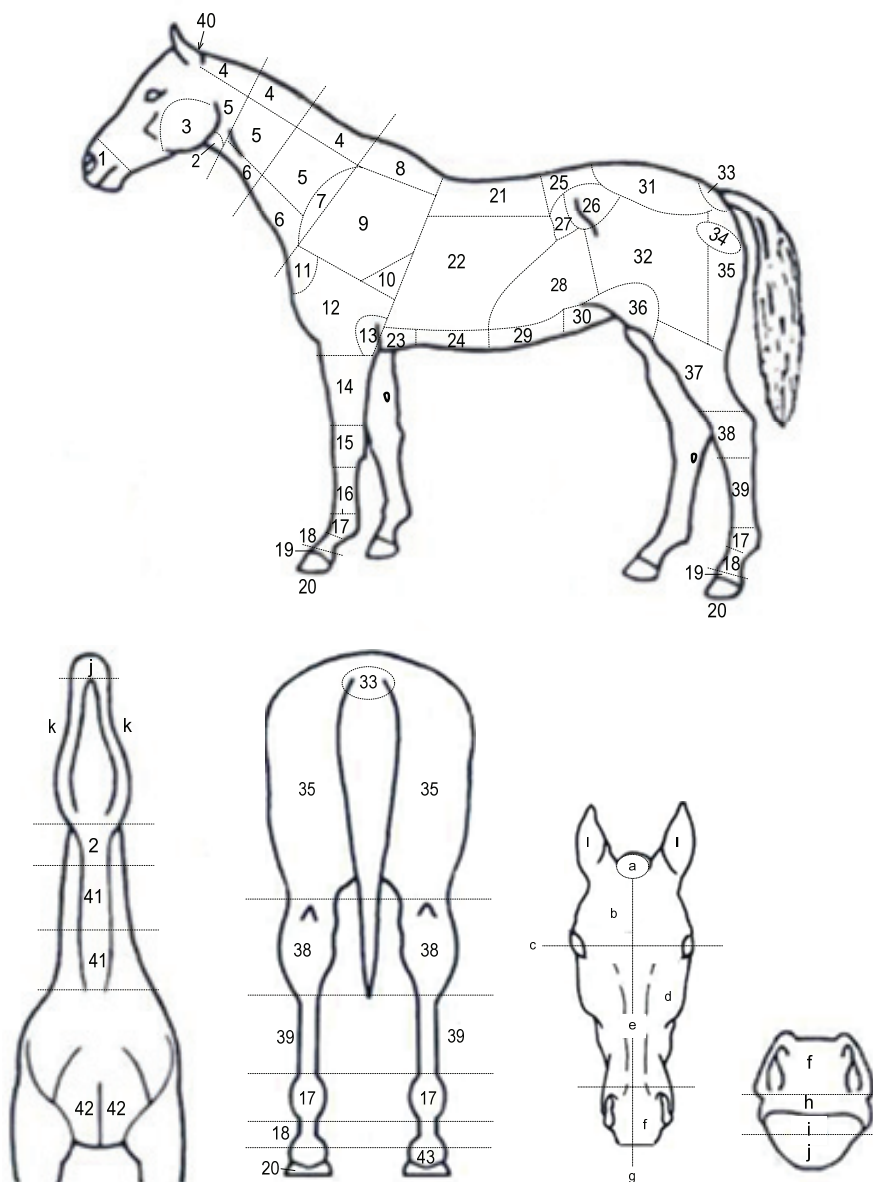
Na dijagramski opis ucrtavaju se sve vidljive oznake, koje služe za utvrđivanje identiteta kopitara (zvrkovi dlake, bijele oznake, stečene oznake, alternativne metode označavanja i dr.). Potrebno je obratiti pažnju da se u dijagramski opis ne ucrtavaju oznake koje će se s vremenom izgubiti i nestati (površinske ozljede i sl.), kako bi se uklonila mogućnost eventualnih nejasnoća i konfuzija prilikom utvrđivanja identiteta životinje.

Oznake je potrebno ucrtati u dijagramski opis na način da svojim oblikom, veličinom i položajem vjerodostojno i jasno predočavaju stvarne oznake. Budući da postoji nebrojeno mnogo varijacija oznaka na tijelu, te kako bi se osiguralo da oznake budu prepoznate i ucrtane na identičan način na nacionalnoj razini, iste je potrebno ucrtavati na jedinstven način koji je prikazan u nastavku.

Prilikom označavanja bilo kakvih oznaka potrebno je obratiti pozornost na njezin položaj prema medijalnoj ravlini i položaju u odnosu na druge dijelove tijela (npr. visine očiju, udaljenosti od nozdra, nosne kosti, zglobova i sl.).

REGIJE TIJELA KOPITARA

Regije tijela kopitara vrlo su važan segment prilikom tekstualnog opisivanja kopitara u Identifikacijskom dokumentu, naročito kada se radi o opisivanju grla s brojnim i složenim oznakama. Upravo radi što jasnijeg opisivanja oznaka na kopitaru nužno je poznavanje regija tijela kako bi se na što precizniji način i pritom koristeći istu ili sličnu terminologiju naznačila i definirala određena oznaka na kopitaru. Bilo da se radi o oznakama koje su urođene ili pak stečene, one moraju biti opisane na što kraći i jednostavniji način, te tekstualnim opisom moraju biti jasno definirane i razumljive.

KRATICE REGIJA TIJELA		
1. gubica	15. zapešćajni zglob (karpalno područje)	29. srednje trbušno područje
2. grkljansko područje	16. cjevanica (metakarpalno područje)	30. stražnje trbušno područje
3. obraz	17. putični zglob	31. sapi
4. vratna linija, područje šije (gornja, srednja, donja)	18. područje putične kosti	32. bedreno područje (but)
5. lateralno (postrano) vratno područje (gore, sredina, dolje)	19. područje krunske kosti (krune)	33. repno područje (korijen repa)
6. ventralno vratno područje (jugularno područje)	20. kopito	34. područje sjedne kvрге
7. predlopatično područje	21. leđa	35. rubni dio buta
8. greben	22. područje rebara	36. područje koljenog nabora
9. lopatično područje	23. područje prsne kosti (kolan)	37. područje potkoljenice
10. područje troglavog mišića (triceps)	24. prednje trbušno područje	38. skočni zglob (tarzalno područje)
11. područje ramenog zgloba	25. slabinsko područje (križa, spoj)	39. cjevanica (metatarzalno područje)
12. nadlaktično (rameno) područje	26. područje bočne kvрге	40. zatiljno područje
13. lakatno područje	27. gladna jama	41. područje dušnika (gornje, donje)
14. podlaktično područje	28. lateralno (postrano) trbušno područje	42. područje prsiju
		43. područje pete

KRATICE REGIJA GLAVE		
a. tjeme	e. područje nosne kosti	i. donja usna
b. čeonno područje	f. gubica (brnja)	j. područje brade
c. razina očiju	g. medijalna ravnina	k. vilica (čeljust)
d. područje obraza	h. gornja usna	l. uho

Način ucrtavanja dijagramskog opisa kopitara

Prilikom ucrtavanja dijagramskog opisa kopitara potrebno je koristiti pribor trajnog otiska (kemijsku olovku ili tanki flomaster) *isključivo crvene i crne boje*. Plava boja olovke se izbjegava radi svjetlijeg otiska prilikom fotokopiranja, kao i olovke sa spremnikom tinte (npr. nalivpera i sl.) koji radi potrebnog vremena sušenja onemogućavaju preglednu izradu zapisnika (naročito za vrijeme kišnog vremena).

PREPORUKA:

Prethodno izradi dijagramskog opisa preporučljivo je upisati osnovne podatke o kopitaru (ime, UELN, datum rođenja i dr.) kako bi se izbjegla mogućnost zamjene zapisnika o identifikacijskom pregledu s drugim grlom.

Kako bi dijagramski opis bio izrađen u potpunosti, izradu dijagramskog opisa kopitara valja započeti od glave i vrata prema repu (sa svake strane životinje), pazeći prilikom ucrtavanja na položaj tijela i nogu kopitara na skici.

Ucrtavanje oznaka priborom crvene boje

Priborom crvene boje ucrtavaju se slijedeće oznake:

1. bijele oznake (pune, obrubljene, prosijede),
2. bijele dlake nastale kao posljedica mehaničkih ozljeda,
3. bijeli plaševi na konjima šarene boje – šarci (područje bijelog plašta se šrafira),
4. djelomično ili potpuno bijeli rep (naznačuje se dugačkim linijama crvene boje),
5. područja bez pigmenta,
6. trajne oznake na tijelu nastale kao posljedica traume, označavanja hladnim žigovima i sl.
7. sve ostale oznake koje imaju bijeli odsjaj.

Ucrtavanje oznaka priborom crne boje

Priborom crne boje ucrtavaju se slijedeće oznake:

1. zvrkovi dlake,
2. oznake nastale žigovanjem (vrući paljeni žig),
3. dorzalna (jeguljasta) pruga i zebrice,
4. ožiljci,
5. tamne oznake na tijelu (često u konja alate boje),
6. rudimenti (u slučaju da se radi o kopitaru bez oznaka s tri ili manje zvrkova dlake),
7. „prorokov palac“ (engl. Prophets thumb mark),
8. sve ostale oznake koje nemaju bijeli odsjaj.

Ucrtavanje bijelih oznaka

Sve bijele oznake na tijelu ucrtavaju se priborom crvene boje, a polje bijelih oznaka šrafira se ili ispunjava ovisno o tipu oznake.

Bijele oznake na glavi

Pune (čiste) bijele oznake predstavljaju polja bijelih dlaka na temeljnoj boji grla, a ucrtavaju se crvenom bojom punom linijom i šrafiranjem bijelih polja.

Obrubljene bijele oznake predstavljaju svaku bijelu oznaku koja je obrubljena poljem miješanih dlaka. Ucrtavaju se na način da se područje pune (čiste) bijele oznake ucrtava punom linijom i šrafiranjem tog istog polja, a vanjski obrub polja miješanih dlaka ucrtava punom linijom bez šrafiranja.

Bijele oznake na koži predstavljaju područja na kojima nedostaje pigment, a javlja se na dijelovima tijela koja nisu obrasla dlakom (brnja, gornja i donja usna). Ucrtavaju se punom linijom, a polja se ispunjavaju crvenom bojom.

Obrubljene bijele oznake na koži predstavljaju svaku bijelu oznaku na koži koja je na svojim rubovima obrubljena poljem tamne boje kože (područje djeluje prosijede boje). Ucrtavaju se na način da se područje bez pigmenta ispunjava crvenom bojom, a područje tamne kože punom linijom bez šrafiranja.

Prosijede bijele oznake predstavljaju slabije vidljive bijele oznake, kao i miješane bijele oznake. Ucrtavaju se crtkanom linijom i ne šrafiraju se.

Nekoliko bijelih dlaka - ucrtava se povlačenjem nekoliko pojedinačnih kratkih linija (npr. gruš).

Bijele oznake na nogama

Pune (čiste) bijele oznake na nogama ucrtavaju se crvenom bojom i šrafitiranjem cijelog područja bijelih polja.

Tamne oznake (eng. Ermine marks) – tamne oznake unutar bijelog polja (uglavnom na području krunske kosti tj. krune). Ucrtava se na način da se bijelo polje šrafira crvenom bojom, a mjesto na kojem se nalazi tamna oznaka ispunjava se crnom bojom (bez obzira na osnovnu boju dlake).

Bijelo kopito (bez pigmenta) - područje cijelog kopita ispunjava se crvenom bojom (primjer lijeve noge na skici). Bijelo kopito u najvećem broju slučajeva je povezano s bijelim oznakama na nogama.

Prošarano kopito - bijelo područje ucrtava se crvenom, a tamno područje se ne popunjava bojom (primjer desne noge na skici).

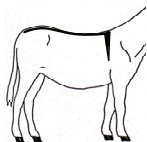
Tamno kopito (pigmentirano) - ne ucrtava se ništa.

Ucrtavanje tamnih oznaka

Sve tamne oznake na tijelu ucrtavaju se priborom crne boje, a tamnim oznakama smatraju se dorzalna (jeglujasta) pruga, križ, zebrice, tamnije oznake koje su rezultat nakupljanja pigmenta u dlaci koji se može naći u grla alate i sive boje.

Dorzalna (jeglujasta) pruga - Tamna pruga koja se proteže duž kralježnice od područja grebena do korijena repa. Postojanje dorzalne pruge mora biti istaknuto u tekstualnom opisu kopitara

Križ - Tamna pruga koja se proteže od grebena do korijena repa, a na grebenu se spušta preko plečki s obje strane tijela

Zebrice – tamne, horizontalne pruge koje se nalaze na ekstremitetima (najčešće na području zapeščajnog, putičnog i skočnog zgloba, te na podlaktičnom i potkoljeničnom području)

NAPOMENA:

Gore navedene oznake (zebrice i križ) često se nalaze kod magaraca, ali i u konja (zebrice, dorzalna pruga), a takve oznake nazivamo primitivnim oznakama.

Konji navedene oznake znaju imati ukoliko su primitivne boje dlake (npr. kulaši), kada se zebrice osim na nogama (područje podlaktice, zapeščajnog zgloba, potkoljenice i skočnog zgloba) mogu naći i na grebenu (rjeđe i na vratu).

Ucrtavanje ostalih oznaka na tijelu kopitara

Prilikom izrade zapisnika o identifikacijskom pregledu kopitara također je potrebno naznačiti i ostale oznake koje se mogu naći na tijelu životinje. To su oznake prouzrokovane označavanjem kopitara (transponderom ili alternativnim metodama), zvrkovi dlake, oznake nastale mehaničkim oštećenjem tkiva (traumatski leucizam, ožiljci i sl.).

U nekim slučajevima prosijede bijele oznake javljaju se na prsima, na području prsne kosti, koljenog nabora, te na korijenu repa. Budući da takve oznake ostaju cijeli život, potrebno ih je navesti tijekom izrade zapisnika o identifikacijskom pregledu kopitara.

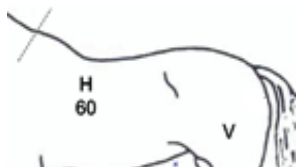
Od ostalih trajnih oznaka potrebno je također napomenuti gubitak oka, lom nosne kosti, papagajska usta, slomljeno uho, nepravilnosti zubala (npr. nedostatak trajnih sjekutića uslijed nezgode) i dr.

Transponder, alternativne metode označavanja

Ucrtavaju se crnom bojom, osim u slučaju da je grlo označeno hladnim žigom (u tom slučaju koristi se pribor crvene boje).

Implantacija transpondera – označava se oznakom koja predstavlja slovo „m“ u kružnici. Položaj na tijelu mora vjerodostojno prikazivati mjesto implantacije transpondera.

Alternativne metode označavanja – ukoliko se radi o žigovima, isti se označavaju crnom bojom na način da svojim oblikom, veličinom i položajem vjerodostojno predstavljaju stvarne oznake i simbole.

Zvrkovi dlake

Zvrkovi dlake su mjesta na tijelu kopitara koja nastaju promjenom smjera dlake. Različitih su veličina i oblika, a razlikujemo jednostavne, produžene, peraste i vijugave zvrkove dlake.

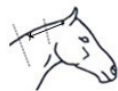
Zvrkove dlake nalazimo uvijek na glavi, vratu (gonja vratna linija) i prsima, a moguće i na području žlijebe jugularne vene, prednjim nogama (obično s lateralne strane), trbušnom području, koljenom naboru, zadnjoj ivici buta, zadnjim cjevanicama (obično s plantarne strane) i sapima.

Zvrkovi se ucrtavaju oznakom „x“ bez obzira o kakvom tipu zvrka se radi, osim u slučaju produženog zvrka (od mjesta zvrka produžuju se dlake koje su u odnosu na ostale dlake na tijelu pod drugačijim kutom) koji se označava oznakom „x“ i linijom koja prikazuje način produžavanja zvrka.

U dijagramskom opisu zvrkovi moraju biti ucrtani na način da svojim oblikom, veličinom i položajem vjerodostojno i jasno označavaju stvarnu oznaku na tijelu kopitara.

Način označavanja jednostavnog zvrka na tijelu.

Način označavanja produženog zvrka na tijelu.

Ostale oznake

Stečene oznake - nastale kao rezultat mehaničkih oštećenja tkiva (traumatski leucizam), a često su prisutne na području grebena i na prednjim cjevanicama. Označavaju se crvenom bojom.

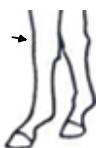
Griva i rep - Prisutnost dlake u grivi i repu drugačije boje od temeljne boje dlake mora biti napomenuta u tekstualnom opisu kopitara.

Čakarasto (riblje) oko - depigmentacija (djelomična ili potpuna) šarenice u oku mora biti naznačena u tekstualnom opisu, s napomenom da li se radi o depigmentaciji oba oka ili samo jednoga. U dijagramskom opisu označava se popunjavanjem područja oka crvenom bojom na strani na kojoj se oznaka nalazi.

Manji ožiljci na tijelu - označavaju se crnom bojom na način da svojim oblikom, veličinom i položajem vjerodostojno predstavljaju stvarne ožiljke na tijelu kopitara.

Trajna obilježja poput velikih ožiljaka ili slomljenih kostiju (npr. nepravilno srašćavanje slomljene nosne kosti, jagodične kosti i sl.) označavaju se crnom strelicom koja upućuje na mjesto trajnog obilježja.

Rudiment (bradavka) – oblik rudimenata ucrtava se u zaseban dio ID-a *samo u slučaju kada se radi o grlima dorate i alate boje bez bijelih oznaka, s tri i manje zvrkova na tijelu.*

Ucrtavaju se crnom bojom, ocrtavanjem vanjskog ruba rudimenta na način da svojim oblikom jasno predočavaju stvaran oblik.

Prorokov palac (engl. Prophets thumb mark) – depresije mišića koje se često nalaze na vratu, prsima ili području ramenog zgloba. Označava se malim trokutom crne boje.

TERMINOLOGIJA KOJA SE UPOTREBLJAVA PRI IZRADI TEKSTUALNIH OPISA KOPITARA

Obzirom da je tekstualni (narativni) opis potrebno izraditi na način da što točnije definira prirodene i stečene oznake na tijelu kopitara, isti mora definirati oblik, veličinu i položaj stvarnih oznaka na tijelu kopitara.

Kako bi se pojednostavila izrada tekstualnih opisa kopitara, te kako bi se prilikom izrade takvih opisa koristila ista ili slična terminologija preporučujemo korištenje slijedećih pojmova:

MEDIJALNA RAVNINA	Zamišljena okomita linija koja prolazi sredinom tijela životinje i dijeli ga na dva podjednaka dijela
KRANIJALNO	Usmjereno prema glavi (u opisivanju oznaka na glavi koristi se i pojam rostralno, tj. bliže gubici)
KAUDALNO	Usmjereno prema repu životinje
LATERALNO	Usmjereno prema rubnom djelu tijela (sa strane)
MEDIJALNO	Bliže medijalnoj ravnini (prema zamišljenoj središnjoj ravnini)
SUPRAORBITALNO	Područje iznad očiju
INFRAORBITALNO	Područje ispod očiju

OPISIVANJE DIJELOVA EKSTREMITETA

KRANIJALNO	Prednja strana iznad zapešćajnog zgloba, tj. prednja strana iznad skočnog zgloba
KAUDALNO	Stražnja strana iznad zapešćajnog zgloba, tj. stražnja strana iznad skočnog zgloba
DORZALNO	Prednja strana ispod zapešćajnog zgloba, tj. prednja strana ispod skočnog zgloba
PALMARNO	Stražnja strana ispod zapešćajnog zgloba
PLANTARNO	Stražnja strana ispod skočnog zgloba
PROKSIMALNO	Položaj bliže trupu, prema gore
DISTALNO	Položaj bliže prstima, prema dolje

PREPORUKA:

Kako bi se veličina i položaj stvarnih oznaka što vjerodostojnije opisao u ID, preporučljivo je da se prilikom opisivanja položaja oznaka koriste usporedbe prema dijelovima ili regijama na tijelu kopitara (npr. obrubljena bijela oznaka uz medijalnu stranu lijeve nozdrve ili npr. uska prekinuta lisa duž nosne kosti proširena s lijeve strane, itd.).

MORFOLOŠKA OBILJEŽJA NA TIJELU KOPITARA

OPIS BOJE DLAKE U KONJA

Poznavanje boje dlake jedan je od najvažnijih elemenata potrebnih za identifikaciju kopitara. Obzirom na boju dlake razlikujemo jednoboje konje (dorati, alati, vranci, sivci, kulaši, izabel i dr.) i šarce (dorati, alati, vrani).

DORAT: Smeđa ili crvenosmeđa boja dlake svjetlije ili tamnije nijanse s crnim distalnim dijelovima ekstremiteta. Gubica, griva i rep crne su boje, a kopita su tamna. Ovisno o nijansi temeljne boje razlikujemo tamne, svijetle, kestenjaste, crvene, žute i mrke dorate.

Obični dorat – crvenkastosmeđa boja dlake,
Svijetli dorat – svijetlosmeđa boja dlake,
Tamni dorat – tamna crvenkastosmeđa boja dlake,
Kestenjasti dorat – boja dlake jednaka nijansi zrelih kestena.
Crveni dorat – svijetlosmeđa boja dlake s crvenim odsjajem.
Žuti dorat – žutosmeđa boja dlake sa žućkastim odsjajem.
Mrki dorat (mrkov) – tamna do vrana boja dlake, samo su gubica, kaudalni dio trbuha i oko koljenog nabora nešto svjetlije boje (često žućkaste nijanse).

PREPORUKA: izbjegavati pojmove tamni, svijetli, crveni dorat budući da nedovoljna manifestiranost i sezonska varijabilnost u nijansi boje dlake mogu dovesti do pogrešnih subjektivnih zaključaka. Navedene pojmove koristiti u slučajevima izrazite manifestiranosti istih.

ALAT (RIĐAN): Crveno-žuta boja dlake različitih nijansi. Griva, rep i distalni dijelovi ekstremiteta su iste ili slične boje kao i dlake po tijelu. Ovisno o nijansi temeljne boje razlikujemo tamne, svijetle, brončane i jetrene (vrani, crni) alate.

Obični alat – svijetložutocrvenkasta boja dlake,
Brončani alat – svijetlocrvenosmeđa boja s brončanim odsjajem,
Jetreni alat – zagasito crvenosmeđa boja dlake (podsjeća na boju jetre). Vrlo tamna nijansa alate boje.

Sorrel – nijansa koja se često koristi u Americi, a označava boju dlake koja je crvenkasta ili bakreno crvena, a griva i rep su iste boje kao i ostatak tijela, ali moguće je da su i svjetlije ili tamnije nijanse.

VRANAC: Potpuno jednolična crna boja dlake (griva, rep i gubica crne boje). Tamna koža i kopita.

SIVAC: Temeljna tamna dlaka izmiješana sa sivim i bijelim dlakama, koža je pigmentirana. Ovisno o nijansi, rasprostranjenosti i obliku razlikujemo vrane, dorate, pastrvaste i muhaste sivce.

Vrani sivač – tamnosiva do crna temeljna boja dlake nejednako prošarana bijelim do svijetlosivim dlakama.
Dorati sivač – nejednako prošarane tamnosive i smeđe dlake, dajući smeđi odsjaj.
Pastrvasti sivač – siva boja dlake (sivač) poprskana mnogobrojnim crveno-smeđim nepravilnim točkama.
Muhasti sivač – siva boja dlake (sivač) poprskana mnogobrojnim tamnimsmeđim do crnim nepravilnim točkama.

- BIJELAC (ČILAŠ):** Bijela boja dlake, ružičasta koža. Griva, rep, noge i kopita su bijeli, šarenica često bez pigmenta (riblje ili čakarasto oko). Takvi su konji bijeli od rođenja, a nazivaju se *pravi (albino) bijelci*. Konji bijele boje dlake i tamne boje kože su sivci koji su pobijelili od starosti i nazivaju se *sivi bijelci*.
- KULAŠ:** Temeljna boja dlake prljavo žuta do siva, tamna (pigmentirana) koža i kopita, a griva, rep i noge uvijek crne. Često duž leđa tamna (jeguljasta) pruga. Razlikujemo žute i sive (mišaste) kulaše. Žuti kulaš – žućkasta temeljna boja, a griva i rep sive do crne boje. Sivi (mišasti kulaš) – siva temeljna boja, a griva, rep i distalni dijelovi nogu tamne boje.
- PALOMINO:** Svijetlo smeđa do zlatno žuta boja dlake s bijelom grivom i repom.
- IZABEL:** Temeljna dlaka u nijansama žute boje. Griva i rep svjetlije boje (od prljavo bijele do svijetlo žute). Razlikujemo svijetli, crveni i tamni izabel. Svijetli izabel – boja dlake žuta do žutobijela, griva i rep svjetlije žute do bijele boje. Crveni izabel – crvenožuta boja dlake, a griva i rep sivkastobijeli. Tamni izabel – tamnosmeđa boja dlake, a griva i rep sivkastobijeli.
- ŠARCI:** Bijeli plaševi (bezpigmentirana područja) različite veličine i oblika raspoređene na temeljnoj boji dlake po čitavom tijelu. Obzirom na temeljnu boju dlake razlikujemo dorate, vrane i alate šarce.
- U američkih pasmina konja (npr. paint horse) često šarenu boju konja dodatno klasificiraju prema uzorku i rasprostranjenosti plašta (npr. tobiano, overo i tovero uzorak).

Sve osnovne boje mogu u manjoj ili većoj mjeri biti pomiješane s bijelim dlakama, a u tom slučaju takve konje nazivamo *prosjedima*, npr. prosijedi alat.

Dorati i sivi konji mogu biti *grošasti ili jabučasti* što označuje nepravilna okruglasta mjesta (veličine jabuke) obrubljena tamnijom dlakom. Nalaze se po cijelom tijelu, a najčešće po leđima, sapima i butovima.

OPIS BOJE DLAKE U MAGARACA

- DORAT:** Smeđa do tamnosmeđa boja dlake (najčešće boje zemlje).
- SIVAC:** Pepeljasta boja dlake s čestim tamnim krajnjim distalnim dijelovima ekstremiteta.
- VRANAC:** Potpuno crna boja dlake. Griva, rep i gubica crne boje.

OPIS BIJELIH OZNAKA NA GLAVI, EKSTREMITETIMA I TRUPU KOPITARA

OPIS BIJELIH OZNAKA NA GLAVI

GRUŠA:	Nekoliko bijelih dlaka (nalikuje na čuperak)
CVIJET:	Bijelo polje dlake na čelu okruglastog oblika do veličine jabuke
PLAMEN:	Bijelo polje dlake izduženo u oblik plamena
ZVIJEZDA:	Veliko bijelo polje dlake na čelu nepravilnih rubova. Razlikujemo prstenastu, srcoliku, srpastu, izduženu, ovalnu, trokutastu zvijezdu i sl.
LISA:	Bijelo polje dlake koje se proteže duž nosne kosti, od čela do nozdra. Razlikujemo široku, usku, prekinutu, nepravilnu lisu i sl. Vrlo često su zvijezda i lisa spojene u jednu oznaku i u tekstualnom opisivanju životinje treba ih klasificirati kao takve
BRNJA:	Bijelo polje dlake koje se nalazi na području između nozdra i često je prošireno na gornju usnu. Veličinu, položaj i intenzitet je potrebno naglasiti
LAMPASTA GLAVA:	Cijelo područje glave (uključujući i područje oko i preko očiju) i brnje je bijele boje
MLIJEČNA MRLJA:	Depigmentacija kože na usni. Položaj i veličinu bijele oznake na usni potrebno je pobliže naglasiti
MLIJEČNA USTA:	Depigmentacija kože na gornjoj i donjoj usni (obje usne bijele)
ŽABOUST (ŽABLJA USTA):	Točkasta depigmentacija kože na gornjoj i donjoj usni (obje usne su bijele i posute tamnim pjegama)

OPIS BIJELIH OZNAKA NA EKSTREMITETIMA

PETAST:	Bijelo polje dlake na stražnjoj strani krunske kosti. Ovisno o veličini i položaju bijelog polja razlikujemo polupetaste (djelomično petaste) i petaste oznake
KRUNAST:	Bijelo polje dlake oko krunske kosti. Razlikujemo polukrunastu (djelomično krunastu) i krunastu oznaku
PUTAST:	Bijelo polje dlake do putišta (obuhvaća i putični zglobov). Ovisno o veličini bijelog polja i zastupljenosti na putičnom zglobov razlikujemo nisko putaste, putaste i visoko putaste oznake
ČARAPAST:	Bijelo polje dlake na cjevanici. Ovisno o veličini bijelih polja razlikujemo nisko čarapaste (do prve trećine cjevanice), čarapaste (do sredine cjevanice) i visoko čarapaste oznake (do zapešćajnog odnosno skočnog zgloba)
GAČAST:	Bijelo polje dlake uzdiže se preko zapešćajnog ili skočnog zgloba

PRIMJERI OPISIVANJA MORFOLOŠKIH OBILJEŽJA U KONJA

OBILJEŽJA NA GLAVI

Gruša

Cvijet

Srcolika zvijezda

Nepravilna obrubljena zvijezda usmjerena u desno

Nepravilna široka lisa koja se sužava rostralno prema desnoj nozdri

Spojena ovalna zvijezda i asimetrična lisa usmjerena u lijevo, produžena u brnju i dodiruje rubno medijalno područje lijeve nozdre

Spojena obrubljena ovalna zvijezda i prekinuta lisa

Nepravilna brnja koja ulazi u lijevu nozdrvu i nastavlja se na gornju usnu

Nepravilna obrubljena brnja između nozdrva

Nepravilna obrubljena brnja koja ulazi u lijevu nozdrvu, dvije tamne oznake na gornjoj usni

Prosijeda izdužena brnja između nozdrva

Nepravilna bijela oznaka na gornjoj usni, depigmentacija gornje usne

Mliječna usta

Žaboust (žablja usta)

OBILJEŽJA NA EKSTREMITETIMA

Krunasta oznaka

Nisko putasta oznaka

Putasta oznaka

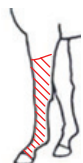
Čarapasta oznaka

Visoko čarapasta oznaka

Nisko gačasta oznaka

Gačasta oznaka

Polupetasta oznaka s medijalne strane (primjer lijeve noge)

Petasta oznaka

Nisko putasta oznaka

Putasta oznaka

Visoko putasta oznaka

Čarapasta oznaka

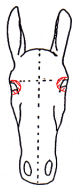
Visoko čarapasta oznaka

Nisko gačasta oznaka

PRIMJERI OPISIVANJA MORFOLOŠKIH OBILJEŽJA U MAGARACA

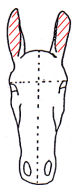
OBILJEŽJA NA GLAVI

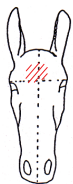
Očale

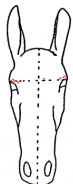
Bijela gubica

Bijelo područje ušiju

Prosijeda bijela oznaka na glavi

Bijelo supraorbitalno područje (često prisutno kod životinja starije dobi)

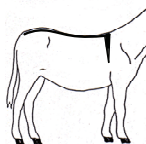
OBILJEŽJA NA EKSTREMITETIMA I TRUPU

Zebrice na nogama

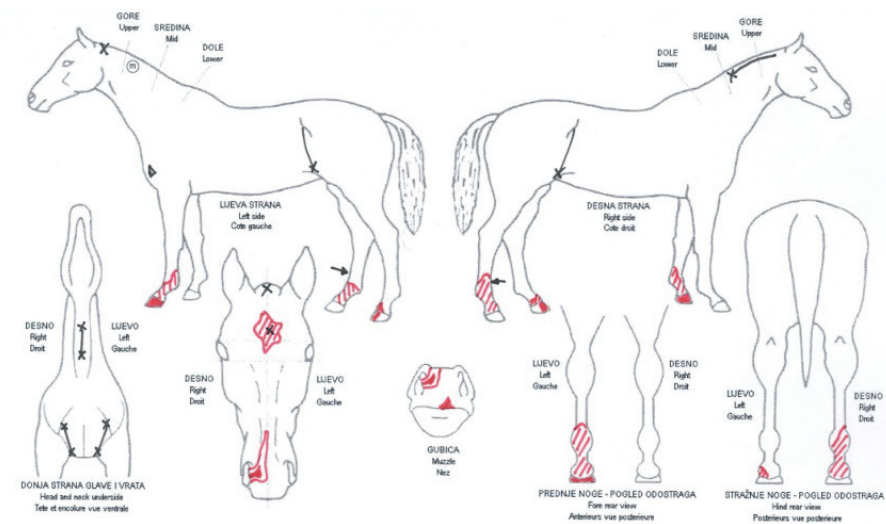

Križ na trupu (gledano odozgo)

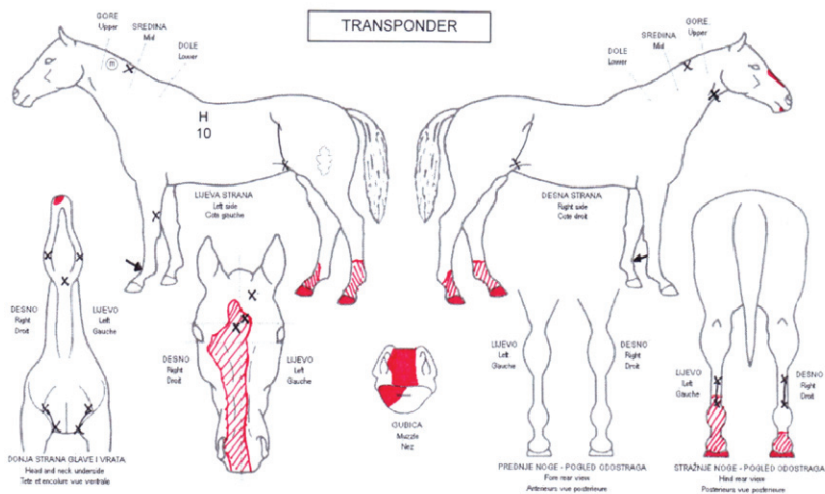

Križ na trupu (gledano sa strane)

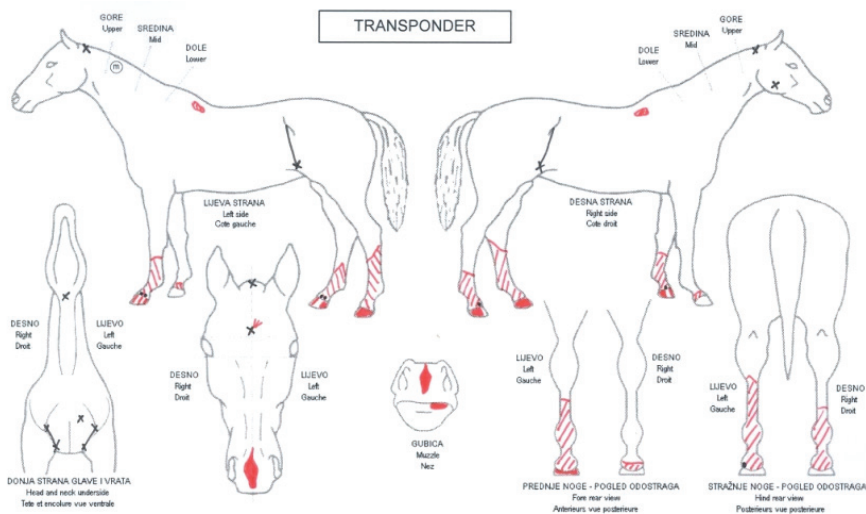
PRIMJERI OPISIVANJA MORFOLOŠKIH OBILJEŽJA KONJA I POPUNJAVANJE DIJAGRAMSKOG I TEKSTUALNOG OPISA U IDENTIFIKACIJSKOM DOKUMENTU KOPITARA

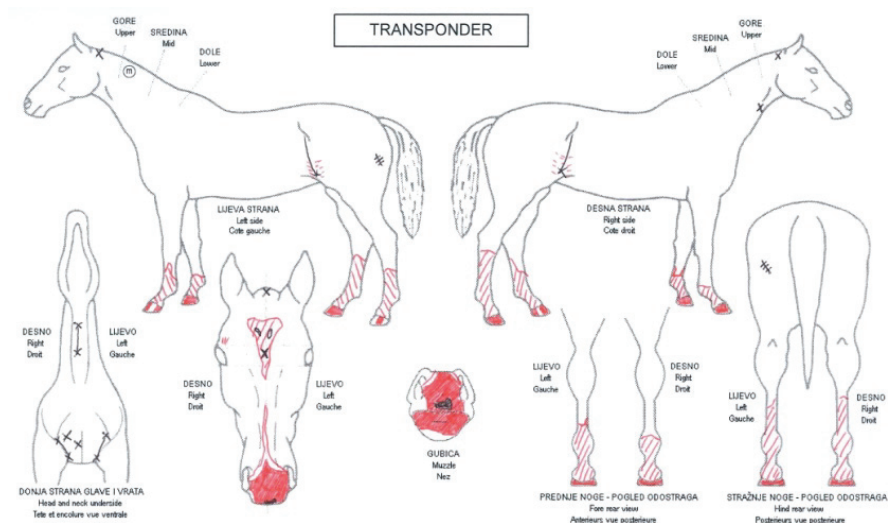
Ime / Name / Nom	Boja / Colour / Robe	Spol / Sex	Dat. rođenja / DoB	Otac / Sire / Pere	Majka / Dam / Mere
Glava Head / Tête: zvijezda, produžena obrubljena brnja koja ulazi u desnu nozdrvu, mliječna mrlja na gornjoj usni					
Vrat Neck / Encolure: bez oznaka					
Prednja lijeva noga Foreleg L / Ant. G: bijelo kopito, visoko putasta s usponom na palmarnoj strani					
Prednja desna noga Foreleg R / Ant. D: bez oznaka					
Zadnja lijeva noga Hindleg L / Post. G: prošarano kopito, polukrunasta s medijalne strane					
Zadnja desna noga Hindleg L / Post. D: nisko čarapasta s usponom na lateralnoj strani, ožiljak na donjoj trećini cjevanice s dorzalne strane					
Trup Body / Corps: «prorokov palac» na ramenom zglobu s lijeve strane					
Stečene oznake Markings / Marques: bez oznaka					
Alternativne metode označavanja: Alternative method of marking: Méthode de marquage alternative:			Lijeva strana: Left side / Côté gauche:		Desna strana: Right side / Côté droit:
			Mikročip: Microchip: Puce électronique: XXXXXXXXXXXXXXXXXX		Sustav za očitavanje (ukoliko nije ISO 11784): Reading system (if not ISO 11784): Système de lecture (si différent de ISO 11784):
Opis izvršio / Identification made by / Identification fait par:			Ovjera opisa grla / Validated description / Signalement valide:		
Datum / Date:					

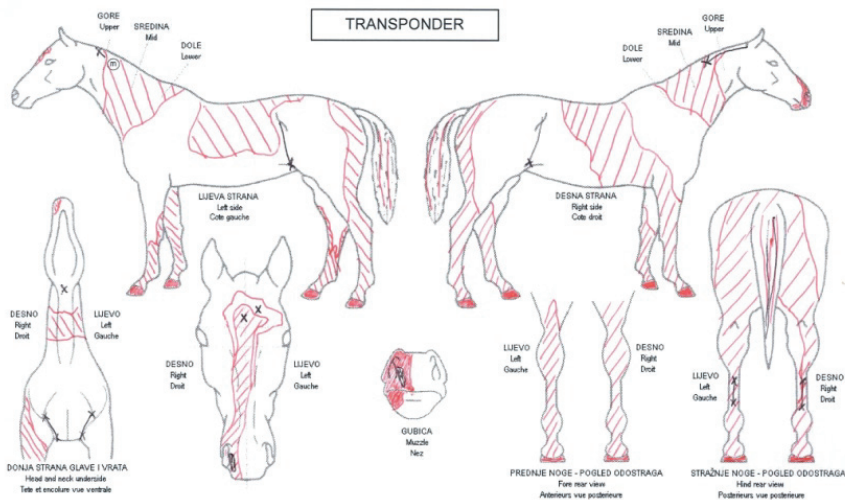
Ime / Name / Nom	Boja / Colour / Robe	Spol / Sex	Dat. rođenja / DoB	Otac / Sire / Pere	Majka / Dam / Mere
Glava Head / Tête:		spojena ovalna zvijezda i lisa nepravilno proširena s desne strane i produžena u brnju koja ulazi u desnu nozdrvu i nastavlja se na gornju usnu, bijela oznaka na donjoj usni s desne strane			
Vrat Neck / Encolure:		bez oznaka			
Prednja lijeva noga Foreleg L / Ant. G:		ožiljak na području putičnog zgloba s lateralne strane			
Prednja desna noga Foreleg R / Ant. D:		bez oznaka			
Zadnja lijeva noga Hindleg L / Post. G:		bijelo kopito, nisko čarapasta			
Zadnja desna noga Hindleg L / Post. D:		bijelo kopito, visoko putasta s usponom na dorzalnoj strani			
Trup Body / Corps:		bez oznaka			
Stečene oznake Markings / Marques:		bez oznaka			
Alternativne metode označavanja: Alternative method of marking: Méthode de marquage alternative:	Lijeva strana: Left side / Côté gauche: H 10 	Desna strana: Right side / Côté droit: H 10 	Mikročip: Microchip: Puce électronique: XXXXXXXXXXXXXXXXXX	Sustav za očitavanje (ukoliko nije ISO 11784): Reading system (if not ISO 11784): Système de lecture (si différent de ISO 11784):	
Opis izvršio / Identification made by / Identification fait par:			Ovjera opisa grla / Validated description / Signalement valide:		
Datum / Date:					

Ime / Name / Nom	Boja / Colour / Robe	Spol / Sex	Dat. rođenja / DoB	Otac / Sire / Pere	Majka / Dam / Mere
Glava Head / Tête:gruša, brnja između nozdruva, mliječna mrlja na donjoj usni s lijeve strane					
Vrat Neck / Encolure:bez oznaka					
Prednja lijeva noga Foreleg L / Ant. G:prošarano kopito, čarapasta s tamnim oznakama na području krune					
Prednja desna noga Foreleg R / Ant. D:krunasta					
Zadnja lijeva noga Hindleg L / Post. G:bijelo kopito, visoko čarapasta s usponom na plantarnoj strani					
Zadnja desna noga Hindleg L / Post. D:prošarano kopito, čarapasta s usponom na medijalnoj strani, tamne oznake na području krune					
Trup Body / Corps:bez oznaka					
Stečene oznake Markings / Marques:bijele oznake na području grebena s obje strane					
Alternativne metode označavanja: Alternative method of marking: Méthode de marquage alternative:		Lijeva strana: Left side / Coté gauche:		Desna strana: Right side / Coté droit:	
				Mikročip: Microchip: Puce électronique: xxxxxxxxxxxxxxxxxx	
				Sustav za očitavanje (ukoliko nije ISO 11784): Reading system (if not ISO 11784): Système de lecture (si différent de ISO 11784):	
Opis izvršio / Identification made by / Identification fait par:				Ovjera opisa grla / Validated description / Signalement valide:	
Datum / Date:					

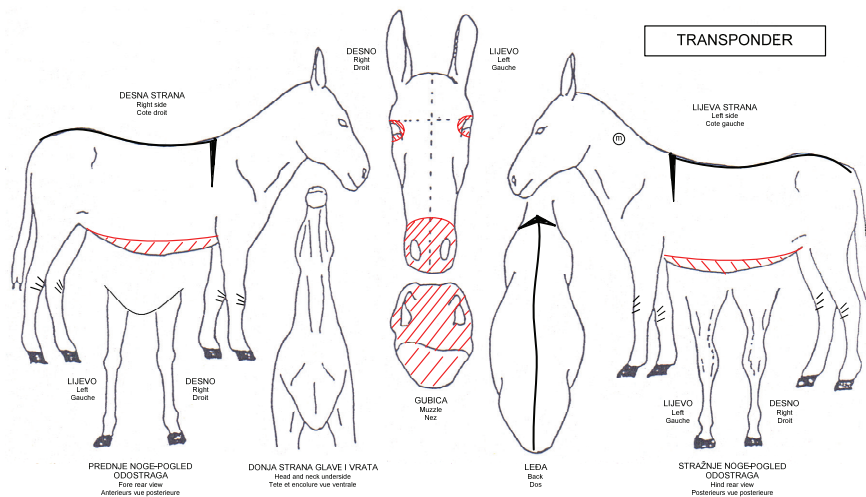

Ime / Name / Nom	Boja / Colour / Robe	Spol / Sex	Dat. rođenja / DoB	Otac / Sire / Pere	Majka / Dam / Mere
Glava Head / Tête:	produžena trokutasta zvijezda s dvije tamne oznake, nekoliko bijelih dlaka iznad desnog oka, obrubljena prekinuta liša produžena u brnju koja ulazi u obje nozdre, tamna ovalna oznaka na sredini gornje usne, donja usna bijela				
Vrat Neck / Encolure:	bez oznaka				
Prednja lijeva noga Foreleg L / Ant. G:	prošarano kopito, nepravilno čarapasta s usponom na lateralnoj strani				
Prednja desna noga Foreleg R / Ant. D:	bijelo kopito, putasta				
Zadnja lijeva noga Hindleg L / Post. G:	prošarano kopito, nepravilno čarapasta s usponom na lateralnoj strani				
Zadnja desna noga Hindleg R / Post. D:	bijelo kopito, visoko čarapasta				
Trup Body / Corps:	ožiljak na zadnjoj ivici lijevog buta				
Stečene oznake Markings / Marques:	bez oznaka				
Alternativne metode označavanja: Alternative method of marking: Méthode de marquage alternative:	Lijeva strana: Left side / Coté gauche:	Desna strana: Right side / Coté droit:	Mikročip: Microchip: Puce électronique:	Sustav za očitavanje (ukoliko nije ISO 11784): Reading system (if not ISO 11784): Système de lecture (si différent de ISO 11784):	
			XXXXXXXXXXXXXX		
Opis izvršio / Identification made by / Identification fait par:			Ovjera opisa grla / Validated description / Signalement valide:		
Datum / Date:					

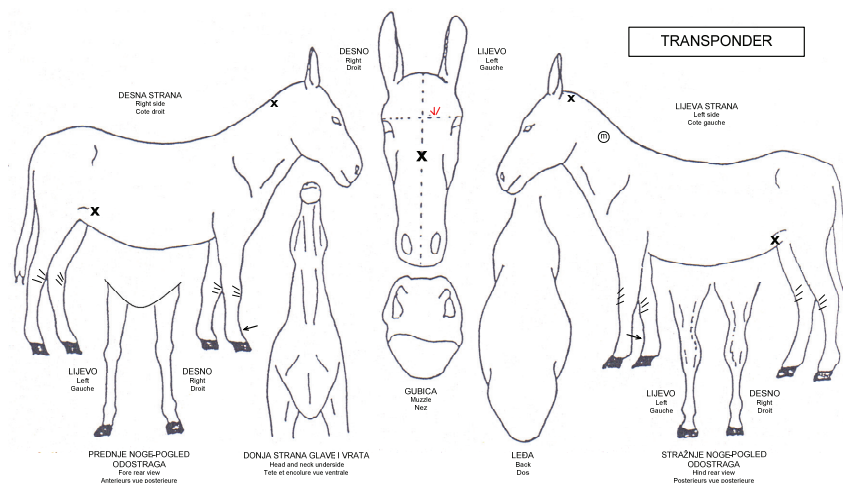

Ime / Name / Nom	Boja / Colour / Robe	Spol / Sex	Dat. rođenja / DoB	Otac / Sire / Pere	Majka / Dam / Mere
Glava Head / Tête:	nepravilna obrubljena zvijezda izdužena u lijevo, spojena s uskom lisom usmjerenom u desno, koja se nastavlja u brnju produženu preko desne nozdve i na gornju usnu, tamna oznaka uz medijalnu stranu desne nozdve, donja usna bijela s desne strane				
Vrat Neck / Encolure:	nepravilan plašt sa obje strane				
Prednja lijeva noga Foreleg L / Ant. G:	bijelo kopito, nepravilno gačasta s kaudalne strane				
Prednja desna noga Foreleg R / Ant. D:	bijelo kopito, visoko gačasta i nastavlja se u plašt				
Zadnja lijeva noga Hindleg L / Post. G:	bijelo kopito, nepravilno gačasta i nastavlja se u plašt				
Zadnja desna noga Hindleg R / Post. D:	bijelo kopito, nepravilno gačasta s usponom na lateralnoj strani i nastavlja se u plašt				
Trup Body / Corps:	nepravilan plašt sa obje strane				
Stečene oznake Markings / Marques:	bez oznaka				
Alternativne metode označavanja: Alternative method of marking: Méthode de marquage alternative:	Lijeva strana: Left side / Coté gauche:	Desna strana: Right side / Coté droit:	Mikročip: Microchip: Puce électronique: XXXXXXXXXXXXXXXX	Sustav za očitavanje (ukoliko nije ISO 11784): Reading system (if not ISO 11784): Système de lecture (si différent de ISO 11784):	
Opis izvršio / Identification made by / Identification fait par:			Ovjera opisa grla / Validated description / Signalement valide:		
Datum / Date:					

PRIMJERI OPISIVANJA MORFOLOŠKIH OBILJEŽJA MAGARACA I POPUNJAVANJE DIJAGRAMSKOG I TEKSTUALNOG OPISA U IDENTIFIKACIJSKOM DOKUMENTU KOPITARA

Ime / Name / Nom	Boja / Colour / Robe	Spol / Sex	Dat. rođenja / DoB	Otac / Sire / Pere	Majka / Dam / Mere
Glava Head / Tête: očale, bijela gubica					
Vrat Neck / Encolure: bez oznaka					
Prednja lijeva noga Foreleg L / Ant. G: zebrice					
Prednja desna noga Foreleg R / Ant. D: zebrice					
Zadnja lijeva noga Hindleg L / Post. G: zebrice					
Zadnja desna noga Hindleg L / Post. D: zebrice					
Trup Body / Corps: križ, bijeli trbuh					
Stečene oznake Markings / Marques: bez oznaka					
Alternativne metode označavanja: Alternative method of marking: Méthode de marquage alternative:		Lijeva strana: Left side / Coté gauche:	Desna strana: Right side / Coté droit:	Mikročip: Microchip: Puce électronique: XXXXXXXXXXXXXXXX	
Opis izvršio / Identification made by / Identification fait par:				Sustav za očitavanje (ukoliko nije ISO 11784): Reading system (if not ISO 11784): Système de lecture (si différent de ISO 11784):	
Datum / Date:				Ovjera opisa grla / Validated description / Signalement valide:	

Ime / Name / Nom	Boja / Colour / Robe	Spol / Sex	Dat. rođenja / DoB	Otac / Sire / Pere	Majka / Dam / Mere
Glava Head / Tête:	gruša iznad razine očiju s lijeve strane				
Vrat Neck / Encolure:	bez oznaka				
Prednja lijeva noga Foreleg L / Ant. G:	zebrice slabo vidljive				
Prednja desna noga Foreleg R / Ant. D:	zebrice slabo vidljive, ožiljak na području putičnog zgloba s dorzalne strane				
Zadnja lijeva noga Hindleg L / Post. G:	zebrice slabo vidljive				
Zadnja desna noga Hindleg R / Post. D:	zebrice slabo vidljive				
Trup Body / Corps:	bez oznaka				
Stečene oznake Markings / Marques:	bez oznaka				
Alternativne metode označavanja: Alternative method of marking: Méthode de marquage alternative:	Lijeva strana: Left side / Coté gauche:	Desna strana: Right side / Coté droit:	Mikročip: Microchip: Puce électronique: XXXXXXXXXXXXXXXXXX	Sustav za očitavanje (ukoliko nije ISO 11784): Reading system (if not ISO 11784): Système de lecture (si différent de ISO 11784):	
Opis izvršio / Identification made by / Identification fait par:			Ovjera opisa grla / Validated description / Signalement valide:		
Datum / Date:					

LITERATURA

1. Americans Paint Horse Association's Guide to registration. American Paint Horse Association, Forms&Downloads, Guide Books, Registration. <http://www.apha.com/forms/guidebooks.html>, 19.10.2010.
2. Brinzej, M. (1980): Konjogojstvo. IRO Školska knjiga Zagreb
3. Department for Environment, Food and Rural Affairs (2008): Horse topics. Passports. www.defra.gov.uk/rural/horses/topics/passports.html, 13.07.2009.
4. Official Journal of the European Union: Comision regulation (EC) No 504/2008 of 6 June 2008 implementing Council Directives 90/426/EEC and 90/427/EEC as regards methods for the identification of equidae
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:149:0003:0032:EN:PDF> 13.07.2009.
5. Equine Species Working Group: Radio Frequency Devices (microchips) for Equines. http://www.equinespeciesworkinggroup.com/images/Microchip_Paper.doc 10.08.2009.
6. Fédération Equestre Internationale (2007): Identification of Horses with the narrative and the diagram, 5th edition. Fédération Equestre Internationale www.dld.go.th/dcontrol/Activity/training-horse/.../passport%20FEI.pdf 12.08.2010.
7. Hrasnica, F. (1942): Prilog poznavanju boje dlake, bijelih i tamnih znakova i njihovog nasljeđivanja kod konja. Sarajevo.
8. Ogrizek, A., F. Hrasnica (1952): Specijalno stočarstvo, I. dio, Uzgoj konja. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb
9. Popesko, P. (1988): Atlas topografske anatomije domaćih životinja. Mladinska knjiga Ljubljana - Zagreb
10. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (2009): Pravilnik o identifikaciji i registraciji kopitara. Narodne novine br. 123/2009. <http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx> 15.09.2010.
11. Steinhauz, M. (1939): Uzgoj konja. Naklada školskih knjiga i tiskanica Savske banovine